

Meranie
radónu

**v pobytových
priestoroch**

Vážené zástupkyne a zástupcovia miest a obcí na Slovensku,

táto sekcia bola vytvorená špeciálne pre účely oboznámenia sa s legislatívnymi požiadavkami vzťahujúcimi sa na meranie radónu v rámci miest a obcí na Slovensku.

Veľká väčšina municipalít na Slovensku nemá o problematike radónu veľa informácií, a pritom merať radón v pobytových priestoroch je povinnosť už niekoľko rokov.

Ako je na tom Slovensko?

Slovensko patrí medzi krajiny s vysokým rizikom ožiarenia z radónu. Od rozpadu Československa sa radónu venovala minimálna pozornosť. V roku 1994 bol uskutočnený jediný prieskum na okolo 1000 bytoch a domoch. Odvtedy sa meralo len sporadicky v rámci vedeckého výskumu. Na zväženie, podľa štatistického úradu Slovenskej republiky je na Slovensku takmer 1 250 000 budov.

Najdôležitý fakt ale zostáva: radón je medzinárodne uznaný karcinogén triedy/kategórie A/1 – zodpovedný za 10-15 % prípadov rakoviny pľúc.

Za tridsať rokov je odhad diagnostikovaných na Slovensku alarmujúci – circa 20 000 ľudí, ale pravdepodobne i viac. To je de facto priemerné slovenské mesto.

Jeden z cieľov, ktoré si naša spoločnosť RADONOVA Slovakia pri svojom vzniku stanovila, je dostať túto vážnu tému do popredia verejnosti, ale rovnako apelovať na spoločenskú zodpovednosť, ktorú nepochybne mestá a obce voči svojim obyvateľom a zamestnancom majú.

Legislatívny rámec

Meranie objemovej aktivity radónu pre obce a mestá vyplýva zo zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Primárnym cieľom je zabezpečiť ochranu zdravia obyvateľov bytov a ďalších pobytových priestorov, ako sú napr. pracoviská, v správe mesta alebo dediny pred škodlivými účinkami rádioaktívneho plynu radónu.

Čo sa týka radónu, Slovenská republika bola povinná prijať príslušnú legislatívu aj v širšom, európskom kontexte, nakoľko Smernica o základných bezpečnostných normách (EÚ, 2013) po prvýkrát zaviedla právne záväzné požiadavky na ochranu pred ožiarением z prírodných zdrojov žiarenia.

Prosím, pozrite sa bližšie na to, čo hovorí naša legislatíva (zákon č. 87/2018 Z. z.).

§ 124 Pracovisko s ožiarением radónom

Pracoviskom s ožiarением radónom môže byť podľa ods. 1 c) pracovisko v budove s pobytovými priestormi, v ktorej je umiestnená materská škola alebo škola, alebo ktorá slúži na poskytovanie sociálnych služieb alebo poskytovanie zdravotnej starostlivosti, alebo na iné

komerčné účely pri dlhodobom pobyte osôb; vzťahuje sa na pracovisko, ktoré má steny a je umiestnené v podzemnom podlaží budovy alebo prvom nadzemnom podlaží budovy okrem pracoviska v prvom nadzemnom podlaží budovy:

1. ktoré od povrchu zeme oddeľuje vrstva voľne prúdiaceho vzduchu alebo
2. podpivničenej v celom pôdoryse pracoviska a zabezpečenej proti prenikaniu vzduchu z podzemného podlažia.

§ 127 Ožiarenie osôb radónom vo vybraných typoch pobytových priestorov

- (1) **Merania** objemovej aktivity radónu vo vnútornom ovzduší budovy podľa § 124 ods. 1 písm. c) je povinný zabezpečiť vlastník budovy, v ktorej je umiestnená materská škola alebo škola alebo ktorá slúži na poskytovanie sociálnych služieb alebo poskytovanie zdravotnej starostlivosti, alebo na iné komerčné účely pri dlhodobom pobyte osôb.
- (2) Ak priemerná objemová aktivita radónu vo vnútornom ovzduší budovy podľa odseku 1 s pobytom osôb viac ako 100 hodín za kalendárny rok, prekračuje referenčnú úroveň 300 Bq.m⁻³ za kalendárny rok, vlastník budovy je povinný najneskôr do troch rokov vykonať také nápravné opatrenia, aby počas pobytu osôb objemová aktivita radónu vo vnútornom ovzduší budovy neprekračovala referenčnú úroveň 300 Bq.m⁻³ v priemere za kalendárny rok.
- (3) Povinnosti vlastníka budovy podľa odsekov 1 a 2 sa vzťahujú na vlastníka bytovej budovy alebo vlastníka nebytovej budovy; ak sú bytové budovy alebo nebytové budovy vo vlastníctve štátu, vyššieho územného celku alebo obce, **povinnosti vlastníkov podľa odsekov 1 a 2 sa vzťahujú aj na správcov**, ktorí majú bytové budovy alebo nebytové budovy vo svojej správe. Za vlastníkov bytov a nebytových priestorov **plní povinnosti** podľa odsekov 1 a 2 spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov v bytovom dome alebo **fyzická osoba, alebo právnická osoba, ktorá na základe zmluvy o výkone správy vykonáva správu bytovej budovy alebo nebytovej budovy.**

§ 132 Ožiarenie radónom v pobyt. priestoroch určených na dlhodobý pobyt osôb

Vlastník budovy, ktorá má podzemné podlažie alebo prvé nadzemné podlažie určené na dlhodobý pobyt osôb, je povinný vykonať také nápravné opatrenia podľa všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného podľa § 162 ods. 4, aby objemová aktivita radónu vo vnútornom ovzduší budovy počas pobytu osôb v priemere za kalendárny rok neprekračovala referenčnú úroveň 300 Bq.m³.

Zákon č. 87/2018 Z. z. dokonca ukladá sankcie za neplnenie si povinností.

§ 159 Iné správne delikty

- (2) Príslušný orgán radiačnej ochrany uloží pokutu od 500 eur do 30 000 eur

d) vlastníkovi alebo inej osobe, ktorá plní povinnosti vlastníka

3. budovy, ktorá má podzemné podlažie alebo prvé nadzemné podlažie určené na dlhodobý pobyt osôb, ak nevykoná také nápravné opatrenia podľa všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného podľa § 162 ods. 4, aby objemová aktivita radónu vo vnútornom ovzduší budovy počas pobytu osôb v priemere za kalendárny rok neprekračovala referenčnú úroveň 300 Bq.m⁻³,

Pozn.: Prerekvizitou je samozrejme meranie objemovej aktivity Rn-222.

Strategické ciele

Ak sa bavíme o problematike radónu v holistickej rovine, potom je dôležité:

- ZVÝŠIŤ POVEDOMIE OBYVATEĽOV BYTOVÝCH DOMOV O RADÓNE
- ZISTIŤ KONCENTRÁCIU RADÓNU V POBYTOVÝH PRIESTOROCH
- IDENTIFIKOVAŤ POTREBU MITIGÁCIE

Spoločnosť RADONOVA Slovakia je jedinou spoločnosťou na Slovensku špecializujúcou sa na meranie radónu vo vnútornom ovzduší budov.

RADONOVA Slovakia s. r. o. je podľa zákona 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 25, ods. (2), písm. d), držiteľom registrácie potrebnej pri poskytovaní služby dôležitej z hľadiska radiačnej ochrany.

Sme exkluzívnym zástupcom švédskej spoločnosti Radonova Laboratories AB, ktorá je globálnym lídrom v meraniach radónu s akreditovaným laboratóriom a produktami spĺňajúcimi tie najvyššie štandardy kvality a spoľahlivosti v meraniach.

Kontaktujte nás ešte dnes a radi Vám poskytneme bližšie informácie o riešeníach:
<https://radonova.sk/kontakt/>

**PRIDAJTE SA KU KOMUNITE ZODPOVEDNÝCH ĽUDÍ A NECHAJTE SI
ZMERAŤ RADÓN PROFESIONÁLMI**

RADONOVA Slovakia s. r. o.
Golianova 561/44
949 11 Nitra
info@radonova.sk